

Bosanska sevdalinka

Evald Flisar: Poslednja nedolžnost. Rež. Slađana Vujović, igr. Polde Bibič, Violeta Tomič, Boris Kerč. Slovensko komorno gledališče, Vodnikova domačija, premiera 16. 12. 1996.

Flisar je s *Poslednjo nedolžnostjo* spet dokazal, da je pisatelj visokega ranga, posebej pri zapletenih problemih balkanske in svetovne realnosti. Njegova vizija moralnega statusa krščanstva in trpljenja milijonov nedolžnih je filozofsko in življenjsko utemeljena. Očitno izhaja iz njegove globoke prizadetosti in spoznanja krute bosanske drame. Za personifikacijo trpečega naroda je Flisar modro določil Cigana, medtem ko ni natančno določil »tistih, ki tolčejo s hribov«. Cigana je izjemno in v primerjavi z drugima dvema igralcema dominantno odigral v kolektivno-monološki obliki Polde Bibič. Težko se je izogniti vtisu, da bi monodramska interpretacija zgodbe imela še boljši učinek, saj sta druga dva, ne dovolj profilirana in globinsko zastavljena lika, delovala kot entropijska zanka in iztočnica absolutno predominantnemu Bibiču. Vsiljuje se sklep, da je bila drama napisana na kožo izrednemu Bibiču, ki je *in bianco* obljubljal prepričljivo interpretacijo pisateljevih misli.

Čeprav po videzu dobro izbrani angleški oficir (Boris Kerč), deluje blede in brez katerekoli manifestnosti notranjega izraza: konflikta, tesnobe, doživetja poraza, poskusa odrešitve. To vse izvemo iz površnih in sporadičnih izjav drugega lika, Američanke (Violeta Tomič), ki je prišla v Bosno iskat neznanega in pogrešanega očeta, za katerega ve samo, da je tu doma. Namesto direktnega soočenja in notranje drame, šoka – tako njenega kot očetovega –, imamo spet prepričljivo zgodbo o tem, da je potencialni oče, sicer Ciganov sošolec, danes vodilni krvnik v Bosni. Sporočilo izjemne bosanske sevdalinke *Što te nema* je čisto drugačno od *poslednje nedolžnosti*. Američanka v nekem trenutku reče, da »jo ta pesem spremlja že dolgo in kjerkoli jo zasliši, tam se pobijajo«. Pesem namreč govori o intenzivnosti neuslišanih čustev moškega do ženske, kar je bistvo »sevdaha«. Tomičeva bi, če bi bilo v tem kontekstu sploh možno parirati Bibičevemu liku, delovala veliko bolj ekspresivno. Tako pa je, kot angleški oficir Borisa Kerča, ostala v senci.

Že uveljavljena režiserka iz Londona Slađana Vujović se v specifičnem slovenskem teatrskem ozračju očitno ni najbolje znašla, toda kljub vsemu si je predstavo vredno ogledati, tudi kot primer, da bo bosanska Golgota še vedno neizčrpen arsenal za vsakovrstno umetniško obdelavo.

Besim Spahić